

Technika a technológia chovu ošípaných

Kategórie ošípaných

- **Ciciaky** – prasiatka od narodenia po odstav so živou hmotnosťou od 1,1 – 1,5 kg do 5 – 8 kg
- **Odstavčatá v odchove** - ošípané od narodenia po odstav so živou hmotnosťou od 5-8 kg do 25 – 30 kg
- **Ošípané vo výkrme** – ošípané so živou hmotnosťou od 25 – 35 kg až do porážkovej hmotnosti
- **Chovné prasničky** - prasničky so živou hmotnosťou 25 – 130 kg
- **Chovné kančky** - od 24 – 140 kg živej hmotnosti
- **Zapúšťané a prasnú prasnice** - prasnice v období od odstavu do pripustenia (inseminácie), po zistení prasnosti (28-35 deň po zapustení) až do doby 5-14 dní pred pôrodom
- **Vysokoprasné a dojčiace prasnice** – prasnice v období od 5-14 dní pred pôrodom až do odstavu
- **Plemenné kance** – kance so živou hmotnosťou (do 150-350 kg), po dosiahnutí pohlavnej dospelosti určené pre prirodzenú plemenitbu alebo insemináciu
- **Kance vyhľadávače** – kance so živou hmotnosťou 140 – 300 kg

Spôsoby ustajnenia

Podľa počtu a spôsobu ustajnenia:

- skupinové
- skupinovo – boxové
- individuálne

Ustajnenie vysokoprasných a dojčiacich prasníc

- individuálne pôrodné koterce, podstielané a nepodstielané s voľným pohybom, dočasne obmedzeným alebo trvalo obmedzeným pohybom prasnice
- skupinové koterce pre dojčiace prasnice vo voľnom skupinovom chove, podstielané

Koterec pre dojčiace a rodiace prasnice

- diferencovaný na priestor pre prasnicu a priestor pre prasiatka
- riešenie zábran musí umožňovať fixáciu prasnice pri pôrode prípadne po celú dobu pobytu
- plocha koterca v rozmedzí 3,3 – 6 m² z toho minimálne 1 m² vymedzené pre prasiatka
- šírka koterca 2,0 – 2,40 m podľa krmneho válova
- výška ohrady pre prasnicu minimálne 100 cm
- výška ohrady priestoru pre prasiatka 50 – 60 cm s osovou vzdialenosťou deliacich priečok 6 cm
- medzi dvoma susednými kotercami v časti pre prasiatka má byť plná prepážka
- medzi priestorom pre prasnicu a prasiatka musí byť zriadený po celej dĺžke prechod 22 až 25 cm vysoký
- spád ležoviska 3-4% smerom ku kalisku

Koterec pre dojčiace a rodiace prasnice

Koterec pre dojčiace a rodiace prasnice

Koterec pre dojčiace a rodiace prasnice

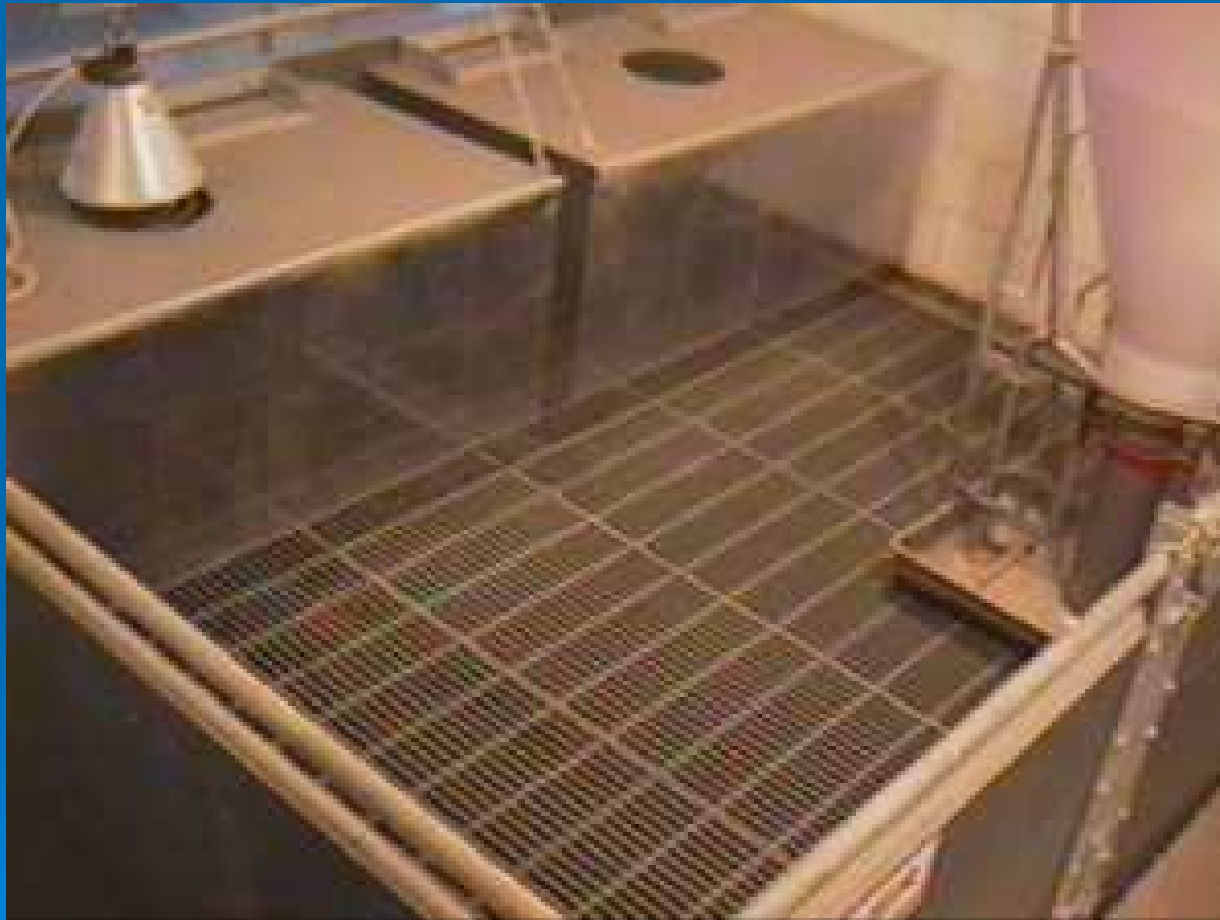
Koterec pre dojčiace a rodiace prasnice

Ustajnenie odstavčiat

- sú obyčajne ustajnené v skupinách po 10 až 20 zvierat a v chovoch na hlbokaj alebo narastajúcej podstielke po 25 a viac zvierat
- najrozšírenejšie sú jednopodlažné vyvýšené koterce s roštovou podlahou (vyvýšené o 300 až 400 mm)
- pri nevyvýšených bezpodstielkových kotercoch je potrebné zabezpečiť dostatočnú tepelnú izoláciu podlahy, najlepšie aj vytvorenie brlohu (búdy)
- nepodstielané skupinové koterce s pevným ležiskom a roštovým kaliskom
- skupinové koterce s hlbokou resp. narastajúcou podstielkou alebo s denným podstielaním a odpratávaním hnoja
- podstielaný skupinový koterec so zošľapovaním hnoja
- pri realizácii odstavu prasnice od prasiatok – pôrodné koterce, v ktorých odstavčatá zostávajú až do presunu do výkrmu

Ustajnenie odstavčiat

Ustajnenie odstavčiat

Ustajnenie odstavčiat

Ustajnenie odstavčiat

Zapúšťané a prasnú prasnice

- podstielané alebo nepodstielané skupinové koterce
- nepodstielané (podstielané) boxové koterce
- nepodstielané alebo podstielané individuálne boxy

Ustajnenie zapúšťaných a prasných prasníc

- v bežnom chove sa môže ustajňovať v počte max. 9 prasníc, pri voľnom skupinovom chove (podľa systému kŕmenia) sa veľkosť skupiny pohybuje od 25 – 50 zvierat.
- po zistení prasnosti sa presúvajú do skupinových kotercoch medzi prasnú prasnicu pri tejto kategórii sa odporúčajú výbehy (2 m²/ks)
- voľný odchov najlepšie rešpektuje prirodzené správanie zvierat

Ustajnenie zapúšťaných a prasných prasníc

- pre účely inseminácie sa zriaďujú individuálne boxy v ktorých sa ponechávajú až do zistenia prasnosti

Ustajnenie zapúšťaných a prasných prasníc

Ustajnenie zapúšťaných a prasných prasníc

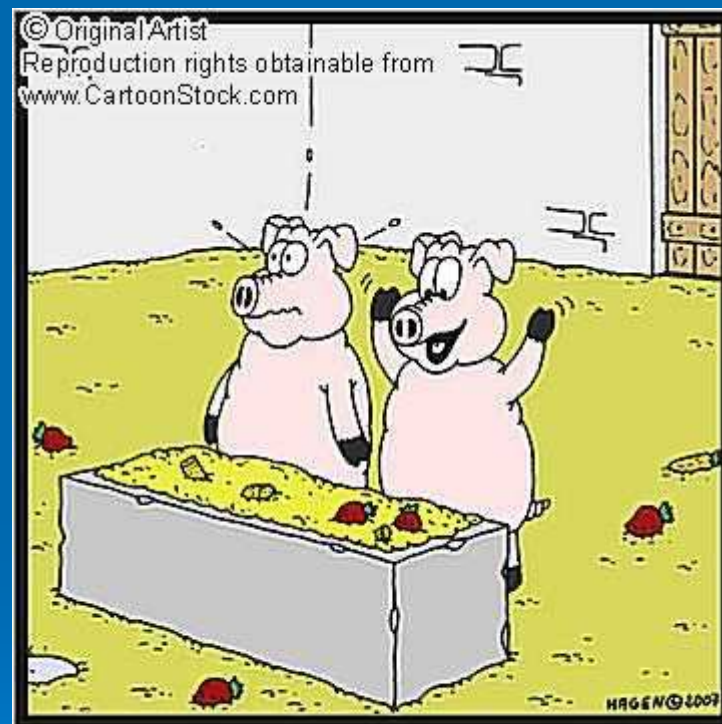

Ustajnenie zapúšťaných a prasných prasníc

Ustajnenie výkrmových ošípaných

- sa obyčajne ustajňujú v skupinách po 10 až 20 zvierat, na hlbokaj alebo narastajúcej podstielke po 25 a viac zvierat (až 100)
- najrozšírenejší je bezpodstielkový systém s roštovou podlahou
- ďalší je systém s plochým ležiskom a roštovým kaliskom s rôznym podielom zaroštovanej plochy
- hlboká podstielka je priaznivejšia z hľadiska investícií ale náročnejšia na potrebu práce

Boy, so much food: It's almost as if they want to fatten us up for some reason...

Ustajnenie chovných prasničiek kančiekov

- na doplnenie základného stáda ustajnenie po 10 – 15 ks
- plemenné prasničky max. 10 ks
- kančieky do 10 mesiaca sa ustajňujú v počte 1 – 5 ks zvierat
- potreba pevných výbehov do 5 mesiacov 1 m²
nad 5 mes. 2 m² / ks

Ustajnenie chovných prasničiek kančiekov

Dospelé plemenné kance

- koterec musí byť umiestnený tak aby sa kanec mohol obracať, počuť, cítiť a vidieť ostatné ošípané
- plemenné kance musia byť ustajnené individuálne
- plocha minimálne 10 m² ako aj mäkké výbehy s plochou 20 až 30 m² na jedno zviera
- v kotercoch v priestoroch na pripúšťanie nesmie byť roštová podlaha

Systemy kŕmenia

Kŕmne systémy v maštaliach delíme:

a) suché kŕmenie (doprava krmiva do kotercovej)

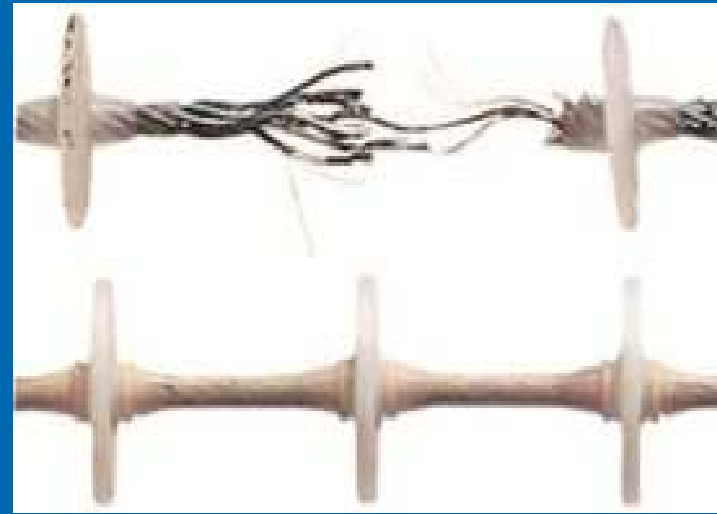
- reťazové dopravníky
- tubusové dopravníky
- mobilné (KA)
- bantamové vozíky (manuálny spôsob)

b) zvlhčené kŕmenie – súčasne so zosypom sa do krmiva pustí automaticky i tekutina, ktorou sa zvlhčuje krmivo

c) mokré kŕmenie

- suché kŕmenie – nad 80% sušiny
- vlhčené – 40-80% sušiny
- mokré – kašovitá 30-40% sušiny
 - polohustá 26-30 % sušiny
 - polievkovitá 18-25% sušiny

Systemy kŕmenia

Systemy kŕmenia

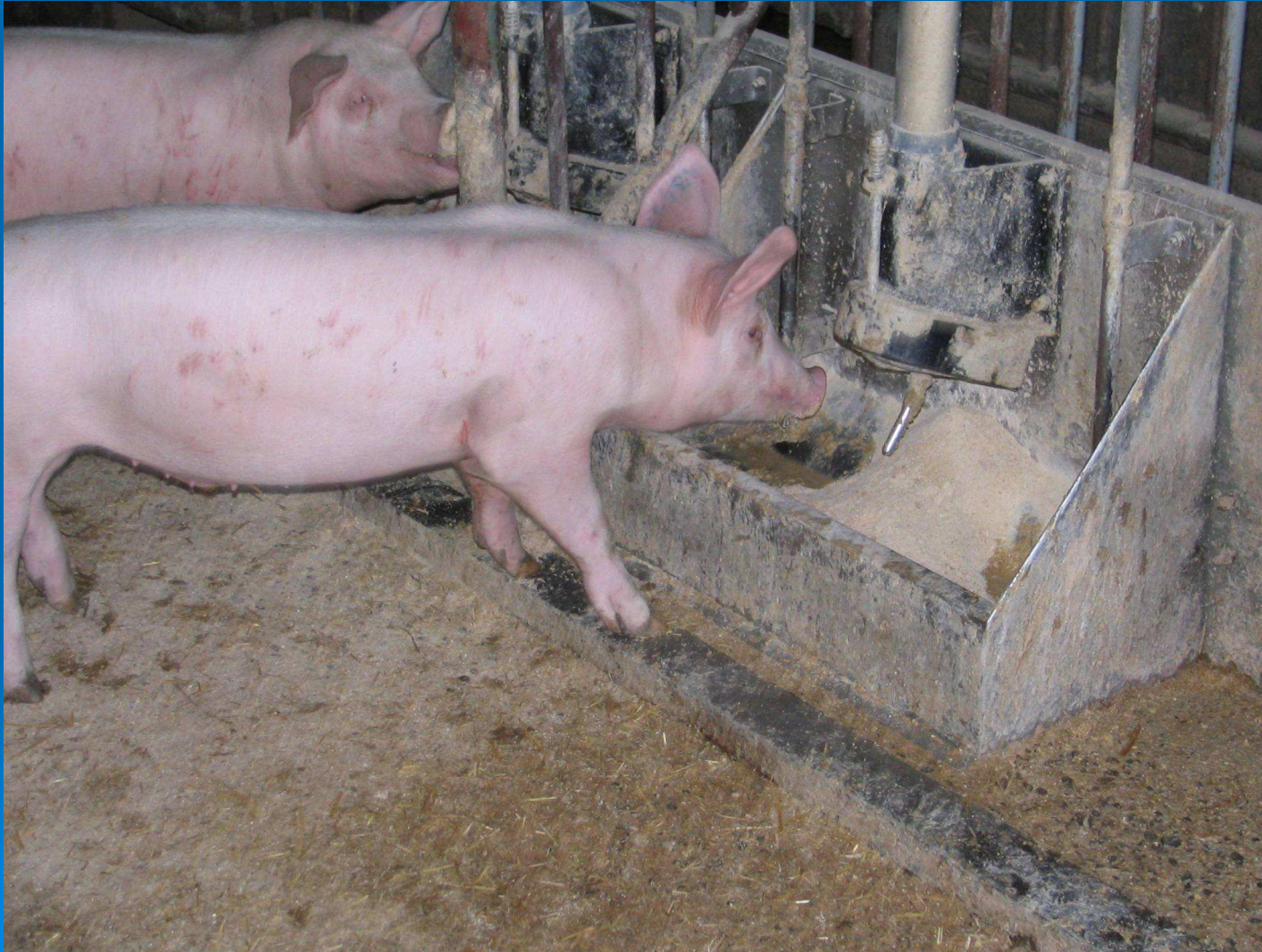
Systemy kŕmenia

Systemy kŕmenia

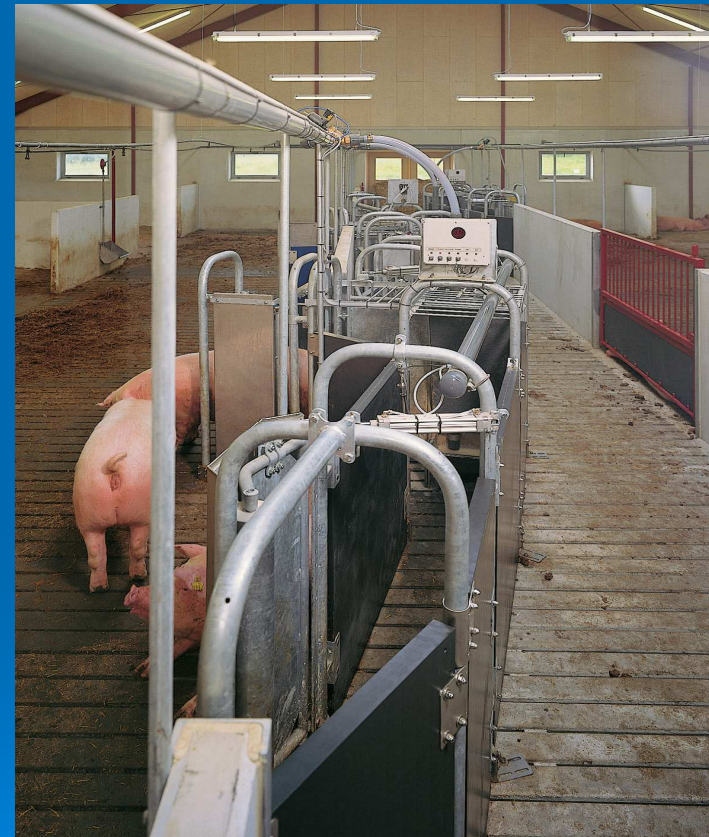

Systemy kŕmenia

Systemy kŕmenia

Automatický kŕmny box

System napájania

- všetky ošípané musia mať prístup k dostatočnému množstvu čerstvej pitnej vody alebo inej nezávadnej temperovanej vode (8-15°C)
- napájacie zariadenia čisté a funkčné
- na jednu napájačku 20 odstačiat, 1-15 ošípaných vo výkrme, alebo 6 prasníc
- výška umiestnenia napájačky podľa kategórie
- najčastejšie používané sú kolíkové napájačky

Maštal'ná mikroklima a vetranie

- základom pre tvorbu mikroklimy v chove ošípaných sú tepelno izolačné vlastnosti objektu
- požiadavky na mikroklimu maštalí sú stanovené pre jednotlivé kategórie osobitne
- dôležitá je teplota, obsah plynov, vetranie

Prípustné hodnoty škodlivín v objektoch pre chov ošípaných:

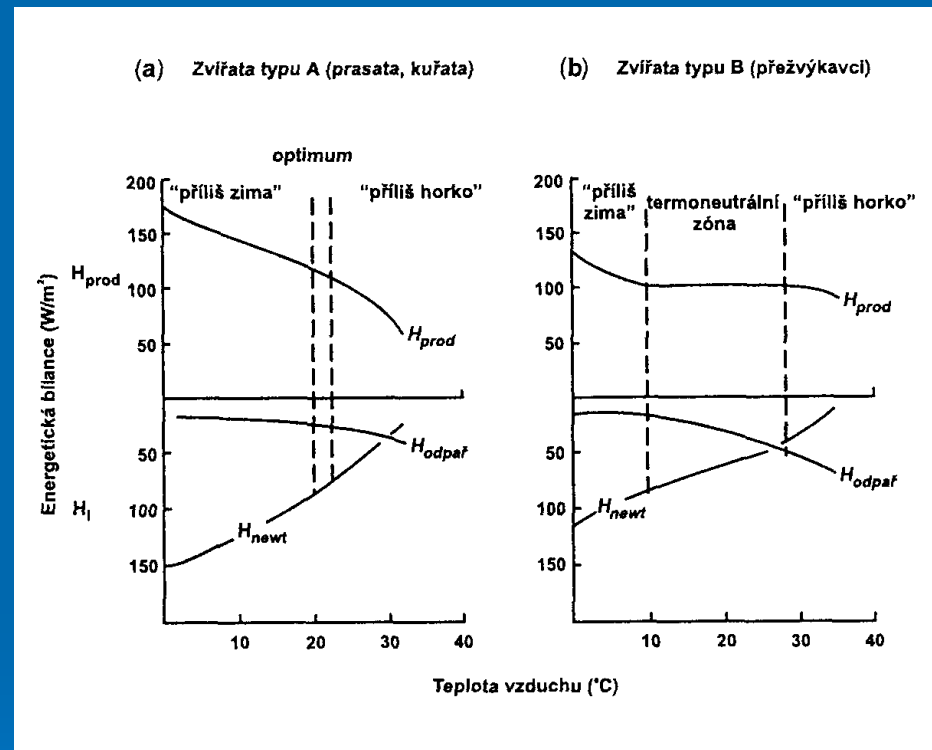
CO₂ 0,30 objemových %

NH₃ 0,002

H₂S 0,001

Kategória	Teplota °C	RV
Prasnice po odstave do zistenia prašnosti	15-20	50-75
Vysokoprasné a dojčiace	14-22	50-70
Prasiatka vek: 0 - 6 dní	30-34	50-70
11 -15 dní	25-28	
16-30 dní	24-26	
Odstavčatá: ž.h.: 7 -15.kg	22 ±2	50-70
16-30.kg	22 ±2	
Výkrm ž.h.: do 60.kg	16-22	50-75
do 90.kg	14-20	
_nad_90_kg_	10-16	
Chovné ošípané ž.h.: do 60.kg	16-22	
nad 60.kg	12-18	

Tepelná pohoda

Zvieraťa typu A nemajú termoneutrálnu zónu – H_{prod} nie je nikde konštantná! Tieto zvieraťa regulujú svoju teplotu len zmenami produkcie tepla, nie odparom. Ak sa menia H_{newt} , musia reagovať metabolickými mechanizmami.

Vetracie systémy

- Poznáme dva základné systémy výmeny vzduchu :
 - a) **prirodzený** – výmena vzduchu sa deje zmenou prúdenia vzduchu cez rôzne otvory v objektoch (okná, vetracie šachty , špeciálne otvory)
 - b) **nútené vetranie** – uskutočňuje sa pomocou rôzne usporiadaných ventilátorov a riešením vetracích otvorov

Odstraňovanie výkalov

➤ Bezpodstielkový systém

a) **mechanický spôsob** – zhrňovacie lopaty sú priečnej alebo šípovej konštrukcie, pohonná jednotka je elektrická

b) **hydraulický spôsob** – splachovací

- žumpový – vyplavovací

- preronový

➤ Podstielkový spôsob ustajnenia

a) **s pravidelným krátkodobým odstraňovaním hnoja**

- obežný zhrňovač hnoja

- radlica

b) **pri ustajnení na hlbokkej podstielke**

- nakladočom na hnoj a objemové krmivá

- radlicou